

## Eisenhowers varning

President Eisenhowers tal vid de amerikanska juristernas kongress i Philadelphia har tolkats på olika sätt. På vissa håll — den främste representanten är New York Times berömda Washingtonkorrespondent James Reston — betonar man starkt att Eisenhower velat varna för den optimism som framträtt under veckorna efter den stora Genèvekonferensen; såväl Eisenhower själv som andra företrädare för regeringen har tidigare stimulerat denna optimism genom allmänt uppmuntrande och positiva uttalanden om konferensens resultat. På andra håll sägs det att Eisenhower endast upprepat vad han sade i Genève och att hans senaste anförande markerar kontinuiteten i amerikansk utrikespolitik. I själva verket går dessa båda "tolkningar" i det väsentliga ut på samma sak. Genom Eisenhowers tal har det klarlagts att den amerikanska statsledningen i den vänskapliga anda som behärskade Genève-mötet ser endast en första ansats till verklig avspänning; det behövs handlingar, inte bara tal från ryssarnas sida för att en äkta och varaktig förändring i det politiska klimatet skall inträda.

Det centrala i Eisenhowers tal är förklaringen att Amerika inte tror på en avspänning som innebär ett accepterande av det nuvarande tillståndet av status quo. Det "korståg för freden" som Eisenhower proklamerar — genom ordet korståg skaffar han sig en propagandistisk triumf som ryssarna inte gärna kan bjuda över — måste gå ut på att ryssarna på en rad punkter gör eftergifter innan den av alla efterlängtaede verkliga avspänningen nås. "Önskan att undvika krig kan framkalla öppna eller indirekt erkända överenskommelser om att orättfärdigheter som för närvarande finns skall bli rådande även i framtiden. Vi får inte bli delaktiga i någon sådan falsk överenskommelse. I så fall skulle vi kränka vårt eget samvete. De som lider av orätten skulle betrakta oss som hjälpare åt deras förtryckare. Inför historien skulle vi ha sålt människornas frihet för illusionen av en falsk fred. Framför allt skulle vi göra framtida konflikter ofrånkomliga." På tre punkter konkretiserar Eisenhower, i nära anslutning till deklarationen i Genève, sina fordringar. Uppdelningen av Tyskland måste upphöra. Ryssarna får inte uppehålla sitt våld i de erövrade, fångna länderna. "En internatio-

nell politisk maskin som arbetar inom suveräna folks gränser för att förbereda en politisk och ideologisk omstörtning" kan inte vara förenlig med en fredlig sammanleynad nationerna emellan. Vicepresident Nixon, som ungefär samtidigt talade i Philadelphia, yttrade i huvudsak detsamma, men utförde på några punkter ytterligare Eisenhowers krav. Sålunda begärde han att Kommunist-Kinas trupper skulle dras tillbaka från Korea, att fria val skulle hållas i detta land och att Nord- och Sydkorea skulle återförenas; han talade också om att "taggtråden, jordminorna, bevakningstornen, maskingevärens bakom järnridån" måste försvinna.

Kan en äkta fred, en äkta avspänning uppnås på denna väg? Eisenhower ställde frågan och besvarade den med ja. Det enda skäl för denna hoppfullhet som han anförde var att den nygrundade amerikanska staten befästs och vuxit i styrka, trots att världsoptionen vid denna tid i den nya republiken såg en konstgjord konstruktion som inte länge kunde äga bestånd.

Argumentet är inte starkt. Ryssarna har bestämt sagt ifrån att de inte kan gå med på Tysklands enande (annat än under villkor som leder till att Tyskland blir kommunistiskt), och de har lika bestämt avvisat kraven på frigörelse av satellitstaterna och andra erövrade länder samt avvecklingen av

den kommunistiska propagandan i demokratierna. Det lär inte finnas någon ärlig iakttagare som vill påstå att någon som helst sannolikhet finns för att den ryska hållningen i dessa frågor inom en överskådlig framtid skall förändras. Och den ryska ståndpunkten är i och för sig väl förståelig. Hur skulle tyrannerna i Moskva kunna uppge Östtyskland och raden av satelliter och erövrade stater från Bulgarien till Baltikum; det vore, det måste man erkänna, hur hårt man än dömer den ryska politiken, en självuppgivelse som knappast någon regim i världen utan nödtvång underkastat sig.

Eisenhowers tal är därför främst en erinran om att motsättningen mellan demokratier och tyranner är lika stark som tidigare, även om okvädinsorden och hotelserna fått vika för avspänningspropaganda. Ryssarna kommer att fortsätta med propagandan utan handling i hopp om att därmed mjuka upp Västerens position, undergräva sammanhållningen och om möjligt framkalla nedrustning. Västerens svar är den allmänna fredspropaganda som i nutiden är grundvalen för all framgångsrik agitation jämte krav på ryska eftergifter som från demokratisk synpunkt är starkt motiverade, men om vilkas faktiska hopplöshet alla med någon insikt i läget är ense. Oktoberkonferensen mellan utrikesministrarna kan endast bli en repetition av skådespelet i Genève. Det avgörande är att propagandan inte slår över i en illusionism som leder till Västerens försvagande. Eisenhowers senaste tal är en garanti för att så kommer det inte att gå.